

TELEFON NE BO ZVONIL

Ko je iz bolnice dobil telegram, da mu je umrl ded, je še dolgo stal med vrati in mislil vsemogoče; že prej je premišljeval, kako bo, ko se bo zgodilo, vse si je predstavljal do zadnje podrobnosti, pa je v trenutku postalo povsem drugače od pričakovanega, ker je prej mislil, da bo jokal, mislil je, da se bo kar zgrudil, potem pa je bil presenečen nad samim seboj: samo stal je med vrati in misli so mu uhajale bogvekam. Da se mu je vendar zazdelo nespametno stati na hodniku kar tako, ker bi mogel priti kakšen sosed in bi ga gotovo vprašal, kaj je narobe, ja, gotovo ga ne bi pustil pri miru, zato se je vrnil v stanovanje, zaprl je vrata in zaklenil za seboj, zleknil se je v naslanjač in med prsti še dolgo vrtel telegram. Spomnil se je vsega, kar je bilo; nič čudnega, si je mislil, ker je za bolezen vedel leto in dlje, pa ga je novica vseeno presenetila, mislil si je, da je bil – kot že tolikokrat prej – nepripravljen in je tudi bil, samo, si je mislil, kdaj pa more biti človek zrel za takšno stvar; se mu je zdelo, da v resnici nikoli. Gledal je zdaj stene zdaj strop, spet so mu misli ušle čisto drugam: kadar je gledal stene in strop, ni mogel prezreti madežev in vlage, ki je prodirala skozi vse pore betonskega telesa.

Proti večeru je odšel v mesto, ker si je zaželel ljudi: obtičal je v prvem lokalu, kjer je bilo vseporno hotljivih žensk, ki so obrekovale sebi podobne, vseporno duhomornih mož, ki so hoteli zbuditi kar se da veliko pozornost; ja, si je mislil, prav teh sem potreben, ker najboljši so neznanci, ki jih ne zanimam. Naročil si je pivo, da bi ne bil drugačen, počasi je praznil kozarec in tujcev ni kaj dosti vznemirjal z lovom na njihove besede, ki so dobro pomešane z dimom cenениh cigaret silile na vse strani; da se je natakarcica naslonila na točilno mizo in ga tiho gledala in mu končno rekla, da je čuden, pa mu je bilo vseeno in ji sploh ni odgovoril, še pogledal je ni, zato ni več spregovorila in je raje odšla.

Še naprej je z majhnimi požirki praznil kozarec in v mislih količil mejo med seboj in vsem, kar je bilo, dokler se mu igra ni povsem izničila, ker je pristopila že precej starejša ženska in mu namignila, naj ji plača pijačo: ni bil presenečen, poklical je natakarcico in naročil. Ženska mu je govorila svojo zgodbo, zdelo se mu je dobro, ker je lahko molčal in ji samo prikimaval, zdelo se mu je dobro, ker ga ni spraševala; ni se mogel načuditi, odkod ji toliko besed, toliko vsega, ker se je zdela čisto navadna osivela ženska, takšna, kakršnih je bilo polno v vsakem lokalu, ki je bil doskočišče od industrije zmaličenih, zato ji je rad plačal še naslednjih nekaj.

* * *

Zjutraj je navsezgodaj odšel k maši, ker se mu je tako zdelo prav: za trenutek je obstal med vrati in se je že hotel obrniti, pa ga je starka sunila pod rebra, naj vendar ne stoji med vrati, ker se ne da mimo, naj gre not, če je prišel, naj je ne gleda tako z velikimi očmi. In je vstopil; postavil se je ob steber čisto zadaj, opazoval je ljudi okoli sebe, vsi skupaj so se mu zdeli bolj maloverni in si je mislil, da so prišli ob tisti uri samo zato, da bodo kasneje mogli stati pred cerkvijo in klevetati; kasneje so res stali pred cerkvijo in klevetali, bogaboječih pa sploh ni bilo. Vrnil se je domov: prelistal je časnik in si skuhal močno kavo, odprl je okno in gledal dol na ulico: spodaj je bilo kot vedno, zato si je še enkrat vzel časnik in ga listal, ker je hotel najti, pa ni bil prepričan, kaj. Opoldne je sedel na terasi kluba 3R, kjer je kosil vsak dan; mimo so hodili znanci in ga spraševali vsemogoče; mislil si je,

kako nimajo nobenega občutka, ker se jim ni zdel prav nič drugačen, dobro pa je vedel, da ga je novica spremenila.

* * *

Ležal je v postelji in že skoraj spal, ko je zazvonil telefon: vstal je, si ogrnil haljo in stekel v predsobo; ko je dvignil slušalko, je bilo prepozno; vračal se je in v mislih kled, ker se je že zdavnaj odločil, da bo telefon prestavil v spalnico, pa nikoli ni našel pravega časa; spotoma se je ustavil v kabinetu in iz omare vzel družinski album. Ležal je in gledal stare fotografije in iskal tiste, na katerih je bil skupaj z dedom; ni jih bilo veliko; ko je ugasnil luč, se je spomnil deževnega popoldneva: stala sta ob oknu – sploh ni bilo dolgo tega – bolj malo sta govorila, ker ni bilo kaj; vedela sta. Takrat mu je rekel: Še malo in boš sedel v mojem naslanjaču, ogrnil se boš z mojim plaščem in si nadel moj klobuk; bilo ga je groza.

Spet je zazvonil telefon: vedel je, kdo kliče, bil je prepričan, ker je že slišal vse takšne zgodbe, slišal jih je od ljudi, katerim je verjel, zato ni vstal, ni se ogrnil s haljo in ni stekel v predsobo: bilo ga je groza.

* * *

Naslednji dan je bil pogreb: vsepolno sorodnikov je prišlo, ki jih ni poznal niti iz pripovedovanja, zato je takoj po koncu sedel v avto in se odpeljal; želel si je daleč stran, ven iz mesta. In je ustavil šele tik pred mejo: stopil je iz avta, si prižgal cigareto in šel v hrib; na vrhu je bil spomenik in ob njem klop, da je sedel nanjo in gledal v drugo državo in si mislil, da je tam čez drug svet; ljudje so isti, svet je pa drug. Samo, se je spraševal, kje je tisti bog, ki postavlja ljudi tostran meje, in kje tisti, ki jih postavlja onstran? Morata biti dva, ker drugače sploh ne bi potrebovali meje, ker drugače ne bi bil tu mir, tam pa vojna, se je prepričeval, da morata biti dva: vsak od njiju ima svoje ljudi, vsak ima svoje zakone in resnice, svoje zapovedi.

Spomnil se je deda in je spet imel solzne oči, spet je komaj požiral slino. Novo cigareto si je prižgal in globoko potegnil, da ga je dim zaskel v pljučih; mislil si je, da bi bilo najbolje počakati sončni zahod, ker doma tako nima kaj početi: doma so fotografije in spomini in telefon, doma res ni tistega, zaradi česar bi moral nazaj v mesto.

Ko je sonce zdrsnilo čez griče na drugi strani meje, se je spustil s hriba in sedel v avto; vsemogoče je premišljeval. Doma je iz časnika izrezal osmrtnico in jo zataknil med stare fotografije; album je odnesel nazaj v kabinet in ga spravil v omaro; v kuhinji je sedel za mizo, si natočil mleka in počasi praznil skodelico; gledal je stene in strop, misli so mu ušle čisto drugam, kjer ni mogel prezreti madežev in vlage, ki je prodirala skozi vse pore betonskega telesa. Kasneje se je vrnil v kabinet in si vzel dedov plašč in klobuk, sedel je v naslanjač, si prižgal cigareto in vedel, da telefon ne bo zvonil.